

Jej ślad w historii —

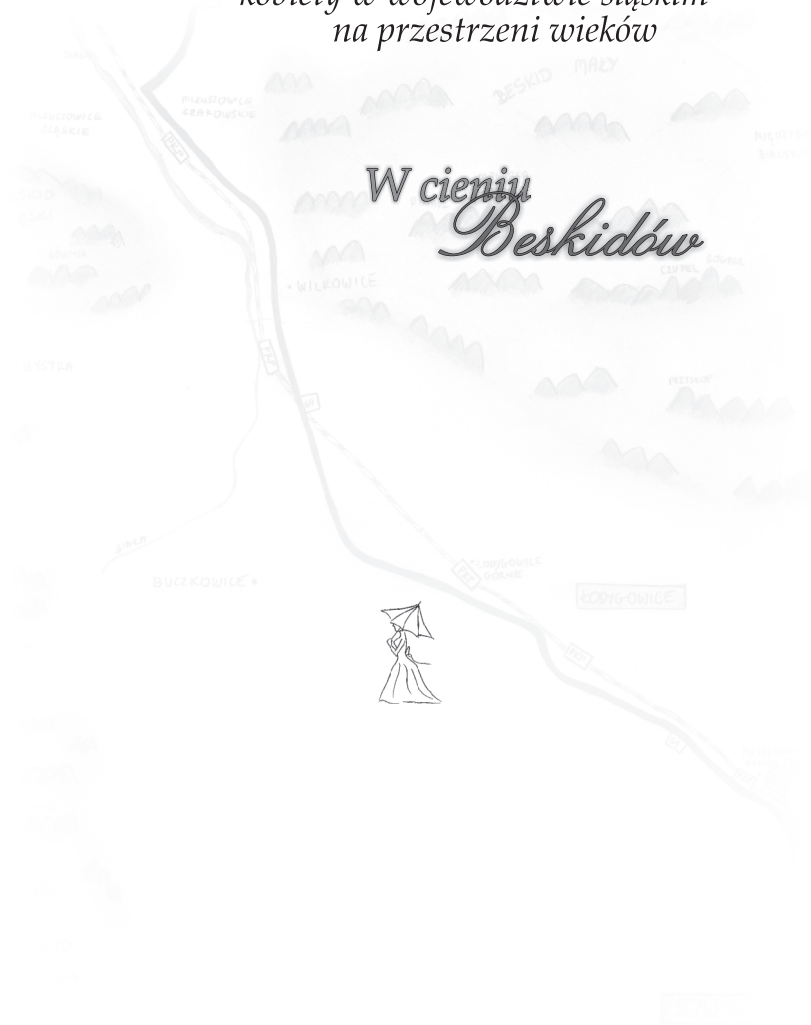
kobiety w województwie śląskim
na przestrzeni wieków

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2015

Jej ślad w historii —
kobiety w województwie śląskim
na przestrzeni wieków

NR 3246

Jej ślad w historii — *kobiety w województwie śląskim* *na przestrzeni wieków*

W cieniu
Beskidów

pod redakcją
Agaty Muszyńskiej, Anny Skiendziel i Aleksandry Skrzypietz

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2015

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Historia
Sylwester Fertacz

Recenzenci
Adam Dziurok i Zbigniew Hojka

Spis treści

Wstęp / 7

Agata Muszyńska, Anna Skiendziel, Aleksandra Żłobińska
Rys historyczny / 11

Agata Muszyńska
Na tronie, w alkowie, na frontach walk religijnych
Księżne i księżniczki cieszyńskie do końca XVII wieku / 55

Paweł Gad
Pani na Żywcu – Konstancja Habsburżanka,
druga żona Zygmunta III Wazy / 71

Grzegorz Madej
Luiza, księżna Sułkowska z domu Larisch-Nimsdorf (1790–1848) / 87

Aleksandra Żłobińska
Żywieckie Habsburżanki / 105

Anna Knaś
O Marii Konopnickiej słów kilka / 121

Anna Skiendziel
O kobietach, które myślały o... / 135

Spis treści

6	Aleksandra Skrzypietz	
	<i>Gabriela von Thun und Hohenstein – „dobra Pani”</i>	/ 149
	Jessika Klaudia Kaczmarczyk	
	<i>Zofia Kossak-Szczucka – całą duszą śląska pisarka</i>	/ 159
	<i>Biogramy (zestawiły Anna Skiendziel i Nadia Skrzypietz)</i>	/ 169
	<i>Propozycje wycieczek – śladami kobiet (przygotowała Anna Skiendziel)</i>	/ 183
	<i>Bibliografia</i>	/ 195
	<i>Indeks nazw osobowych</i>	/ 205

Wstęp

Z prawdziwą przyjemnością przekazujemy Państwu pierwszy przewodnik z cyklu *Jej ślad w historii – kobiety w województwie śląskim na przestrzeni wieków*. Podobne inicjatywy miały i mają miejsce w całej Polsce. Szlakiem kobiet możemy zwiedzać Cieszyn, Gdańsk, Warszawę, Kraków, Łódź. Trudno jednak w jednym przewodniku zawrzeć informacje na temat historii kobiet, związanych z województwem śląskim, w dzisiejszych granicach administracyjnych. Stąd pomysł, by projekt podzielić na kilka części, uwzględniając współczesny podział na powiaty. Ten poświęcony jest terytorialnie powiatom: bielskiemu, cieszyńskiemu, żywieckiemu i Bielsku-Białej. Z racji, iż obszar ten znajduje się w rejonie czterech masywów górskich (Beskidu: Małego, Makowskiego, Śląskiego i Żywieckiego), tom pierwszy nosi tytuł *W cieniu Beskidów*. Region ten niejednokrotnie był już opisywany pod względem turystycznym. Chcemy jednak Państwu zaproponować zupełnie niekonwencjonalne podróżowanie – szlakiem kobiet.

Przewodnik składa się z czterech zasadniczych części.

Pierwsza ma stanowić tło dziejowe od czasów średniowiecza do wybuchu II wojny światowej, zważając na różnorodność historyczną i kulturową województwa śląskiego, które wbrew nazwie nie składa się w większości z ziem śląskich. Mamy do czynienia z obszarem będącym wypadkową historii m.in. Polski, Czech i Austrii. Na mozaikę kulturową składają się obyczajowość, tradycje i dziedzictwo Ślązaków, Niemców, Polaków, Żydów, Austriaków i Czechów.

Druga część to artykuły dotyczące – subiektywnym zdaniem autorów – najwyrazistszych postaci kobiecych związanych z Żywiecczyną i Śląskiem Cieszyńskim. Będzie to możliwość zaznajomienia się z biografiami

- 8 Elżbiety Lukrecji – ostatniej Piastówny na cieszyńskim tronie, królowej Konstancji – właścicielki dóbr żywieckich, czy Zofii Kirkor-Kiedroniowej – członkini Rady Narodowej Śląska Cieszyńskiego.

Kolejna część to propozycje pięciu tematycznych wycieczek: *Dobra królowej Konstancji* (Tresna, Żywiec, Cięcina, Rajcza, Kamesznica), *Ostatnie...* (Cieszyn, Kończyce Wielkie), *W wielkim świetle* (Bielsko-Biała, Jaworze), *Pisarki* (Górki Wielkie, Roztropice, Bystra, Wisła), *Arystokratki* (Łodygowice, Żywiec). Znajdą Państwo w tym miejscu opis atrakcji turystycznych z zaznaczeniem możliwości zwiedzania poszczególnych obiektów, godzinami otwarcia, dokładnym czasem przejazdu, długością trasy oraz podpowiedź, czy będzie potrzebny samochód, czy można skorzystać z komunikacji publicznej.

Czwarta część zawiera biogramy postaci, których ze względu na funkcjonalność przewodnika nie mogliśmy opisać bardziej szczegółowo. Podział, jaki zastosowaliśmy, nawiązuje do podstawowego założenia szlaku kobiet w województwie śląskim – ponad podziałami regionalnymi, narodowościowymi, społecznymi, wyznaniowymi¹. Dzięki temu zestawieniu mają Państwo możliwość ułożenia własnej trasy, np. szlakiem kobiet rządzących czy pracujących.

Przewodnik *W cieniu Beskidów* z pewnością nie wyczerpuje tematu kobiet związanych z Żywiecczyną i Śląskiem Cieszyńskim. Niniejsza publikacja traktowana jest jako wstęp do dalszych działań, wyszukiwania kolejnych ciekawych postaci, tworzenia nowych tras turystycznych. Wszystko to dzięki inspiracji dokonaniem kobiet.

Mamy nadzieję, że spotkamy się na szlaku, rozkoszując się przy okazji widokiem Beskidów.

Dziękujemy jednocześnie wszystkim, bez których ów przewodnik nie ujrzałby światła dziennego. Koleżankom Anicie Palimące i Magdalenie Kaczmarzyk za pierwsze kroki w pracy nad szlakiem. Dyrektorowi Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – profesorowi Jerzemu Sperce – za zainteresowanie i pomoc w wydaniu książki, a dr. hab. Adamowi Dziurokowi i dr. hab. Zbigniewowi Hojce za recenzje i cenne uwagi.

Autorzy

Przypisy

9

¹ Powody, dla których przeprowadzono taki podział, zostały wyjaśnione w artykule *Jej ślad w historii – kobiety w województwie śląskim na przestrzeni wieków*. W: „Z tej ziemi”. *Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2013*. Katowice 2012.

*Indeks nazw osobowych**

- Adam III Waław, książę cieszyński 22–
26, 60, 63, 69, 173, 179, 180
Aquaviva Klaudiusz 73
Albert, książę sasko-cieszyński 174
Alberti Kazimiera 140–143, 147, 148, 188
Alberti Stanisław 141, 143, 147
Aleksander I Jagiellończyk 95
Aleksandra Olgierdówna, córka wielkiego
księcia Litwy Olgierda 57
Alfons XIII 110
Alighieri Dante 167
Ancarcrona Elżbieta z domu Carleson 107
Ancarcrona Oskar 107
Ancarcrona Wera 114
Anders Paweł 131
Anhalt-Cothen, książę pszczyński 179
Andersen Hans Christian 180
Anna Habsburg, żona Zygmunta III 71,
72, 78, 81, 82
Anna Hohenzollern, córka Fryderyka
Starszego Hohenzollerna 22, 58,
60
Anna Holszańska 18
Anna Meklemburska 179
Anna Sybilla, księżna cieszyńska 172–173
Anna, córka Bolesława IV mazowieckie-
go 57
August II Mocny 28
Axentowicz Teodor 106
Baculewski Jan 131, 132, 133
Baczyńska Elżbieta 171
Badeni Kazimierz 107
Badeni Kazimierz Stanisław (Joachim)
107, 108, 112, 114, 117
Badeni Ludwik 107
Bahlcke Joachim 48, 49
Barański Mirosław 49, 52, 54
Barbara Zápolya, córka Stefana Zápolyi
58
Barciak Antoni 49, 50, 66, 68, 69
Bartoszewicz Jadwiga 175, 188
Bartoszewski Władysław 161
Batory Gabriel 76
Batory Zygmunt 173
Below Jerzy 51
Beneš Eduard 41
Bernd Alexander, von 175–176
Bernd Anna, von 174–175
Bielecki Robert 103
Biermann Bogumił 68
Bilczewska-Stanecka Jadwiga 169–170
Blach Stanisław 79
Bludowska Gottlieba Agneta 178
Bludowska Maria Luiza 178
Bludowski Jerzy Fryderyk 178
Błęcha Krzysztof 117–119
Błęzyński Józef 99
Błoński Franciszek 133

- 206 Bogus Marzena 50
Boguslawsky Babetta 174
Bojda Stefania 147, 148, 157, 158
Bolesław (Bolko) I, książę opolski 14
Bolesław I, książę cieszyński 15, 16, 18, 56, 57
Bolesław II, książę cieszyński 16, 18
Bolesław Krzywousty 12
Borys Godunow 73
Borzęcka Honorata Marcelina 179, 190
Brodzka Alina 131–133
Brzykzyk Stanisław 93
Bubak Zygmunt 49
Bühl Janina 172
Buława Edward 157, 158
Bunsch Adam 142
Byland Fanny 108

Castiglione Kasper 30
Cetnarowski Marek 119
Chłapowski Krzysztof 52
Chłopczyk Helena 118, 119
Chmiel Peter 50, 67
Chociszewski Józef 126
Chopin Fryderyk 119
Chruszcz (Piotr) 103
Churchill Winston 109
Chyrdula Katarzyna 173
Cocola Alfo 143
Colvin Brenda 108
Cylejska Małgorzata 177
Czapczyński Tadeusz 124, 132, 133
Czapliński Marek 48
Czarnecki Krzysztof 79
Czarnecki Krzysztof 30
Czartoryska Mechtylda z domu Habsburg 105, 106, 113, 114
Czartoryska Zdzisława 113
Czartoryski Konstanty 106
Czartoryski Olgierd 105
Czechowicz Bogusław 67
Czyż Renata 51

Dalski Edmund 156
Danel Robert 53, 68
Davout (Louis Nicolas) 90, 92, 102
Dąbrowska Maria 188
Dąbrowski Włodzimierz 147
Dembiński Andrzej 31
Dembiński Stanisław 31
Denhoff Kasper 82
Devois Jan 93
Deym von Stritež Ferdinand 149
Długosz Jan 13, 48
Dmowski Roman 41
Dobrawa 12
Dostal Józef Alojzy 94
Drabina Jan 50, 67, 68
Drewniak Rozalia 173
Dudka Regina 180
Dudka Tomasz 180
Dulębianka Maria 127, 128, 130
Dumas Aleksander 167
Dworak Jan Stefan 103
Dwornicka Irena 85
Dziwulski Władysław 48

Eberle 109
Elmer Alexander 102
Elżbieta, księżniczka Ostrogska 73
Elżbieta Habsburżanka 72
Elżbieta Kurlandzka 179
Elżbieta Lukrecja, córka Adama III Wacława cieszyńskiego 8, 25, 26, 59, 63–66, 69, 165, 186
Elżbieta von Abensberg 177
Elżbieta, córka Gotarda Kettlera 63
Elżbieta, córka Kazimierza I cieszyńskiego 56
Ernest z Tworkowa 15, 57
Estreicher Stanisław 162
Ettl Franz 92
Eufemia (Ofka), córka Siemowita IV mazowieckiego 15, 56, 57

Eufemia (Ofka), córka Trojdena I mazo-
wieckiego 56
Eufrozyna, księżna cieszyńska 15
Ewertowska Dagmara 144, 148

Fabiani Bożena 75, 85
Fałat Julian 106
Faron Bolesław 168
Fein Eleonora 94
Ferdynand II Habsburg 25, 27, 65, 72, 74,
83
Figiel Stanisław 48, 49, 52, 53
Filip III Habsburg 27, 83
Filip Wilhelm Wittelsbach 81
Forgach Emeryk 62
Fort Gertrude, von Ia 167
Franciszek I Habsburg 90, 95
Franciszek I, książę saski 60
Franciszek I, książę sasko-lauenburski 23
Franciszek Józef Habsburg 39, 150, 155
Franciszek Stefan lotaryński 29
Franco Franco, de 86
Franke Józef 99
Fryderyk II Hohenzollern 29
Fryderyk Kazimierz 22, 23
Fryderyk Wilhelm, książę cieszyński 24,
25, 63, 64

Gawrecka Marie 53
Gawrecki Dan 48
Gebhard Baltazar 75
Gehrke Rudolf 53
Gelerman Helmina 190
Gerson Wojciech 128
Godula Karol 100
Godunow Ksenia 73
Goering Herman 109
Gojniczek Waław 49, 51, 67, 68, 69
Golec Józef 147, 148, 157, 158
Gonzaga Anna Katarzyna 74
Gorka Weronika 103
Gorzeli Jerzy 50

Gottard Kettler 63, 180
Górska Barbara 168
Górski Konrad 133, 193
Grabska Stanisława 136, 138
Grabski Feliks 136
Grabski Stanisław 136, 138
Grabski Władysław 42, 136, 139
Grodziski Stanisław 85
Grudzieński Piotr Samuel 31
Grudzińska Katarzyna 33
Grudzińska Katarzyna z Komorowskich
179
Gruszka-Zych Barbara 117, 119
Gruza Jerzy 169
Grzegorz XV 83
Gundaker, książę Lichtensteinu 25, 50, 64
Gustaw V 110, 111

Habsburg Albrecht 39
Habsburg Albrecht Fryderyk 105
Habsburg Alicja z domu Ancarcrona
106–112, 114–118, 176
Habsburg Anna 74
Habsburg Eleonora 106
Habsburg Elżbieta Franciszka 106
Habsburg Ferdynand 83
Habsburg Hubert Salwator 111, 115
Habsburg Karol 71
Habsburg Karol Albrecht 42, 118
Habsburg Karol Ferdynand 106
Habsburg Karol Ludwik 39
Habsburg Karol Olbracht 105, 106, 108–
112, 114, 115, 117
Habsburg Karol Olbracht (zw. Olbrusiem)
177
Habsburg Karol Salwator 106
Habsburg Karol Stefan 39, 42, 105–108,
112, 113, 117, 118
Habsburg Karol, biskup wrocławski 24,
31, 64, 80
Habsburg Leon 176, 177
Habsburg Leon Karol 106, 117

- 208 Habsburg Maksymilian Ernest 74, 75
Habsburg Małgorzata 83
Habsburg Maria Immaculata 106
Habsburg Maria Klotylda z domu Mont-joye Vaufrey et de la Roche 117
Habsburg Maria Krystyna 74, 75, 106–108, 111–117, 190
Habsburg Maria Teresa 105, 106, 117
Habsburg Olbracht Maksymilian 108, 112, 117
Habsburg Rosemary 111
Habsburg Wilhelm Franciszek 106
Hadrian IV 19
Hamann Brigitte 85
Hardenberg 95
Hartman 95
Henryk Brodaty 13, 166
Henryk Walezy 22
Herbert Zbigniew 173
Herman I, hrabia Montfort-Pfannberg-Bregenz 177
Herman III, hrabia Cilli 177
Hermann 94
Hermanowicz Henryk 49
Heska-Kwaśniewicz Krystyna 168
Himmler Heinrich 118
Hitler Adolf 43, 44
Hlond August 114
Hochberg Furstenstein Charlotta 179, 190
Hyla Bogumiła 117, 118

Iłakowiczówna Kazimiera 143
Imk Wiselka 165

Jan (Janusz) V, książę oświęcimski 16, 17
Jan Henryk Luksemburski, margrabia morawski 56
Jan I Scholastyk, książę oświęcimski 15
Jan II, książę żagański 178
Jan III, książę oświęcimski 15, 17
Jan Jerzy Hohenzollern 24

Jan Kazimierz Waza 28, 31, 32, 34, 77, 80, 81
Jan Luksemburski 15
Jan Paweł II 116
Jan z Pernštejnu, margrabia morawski 22, 23, 58
Jan Zápolya, król Węgier 58
Janeczek Zdzisław 147
Janicka-Krzywda Urszula 49, 52, 53
Janko Kasper 174
Jankowski Stanisław M. 148
Janota Eugeniusz 85
Jaros Jerzy 98, 102, 103
Jasiński Kazimierz 66, 68
Jaszczowa Barbara 168
Jeziorska Eugenia 173
Jeziorski Bronisław 173
Jeziorski Robert 173
Jeziorski Tadeusz 173
Jochymek Renata 168
Józef I Habsburg 28
Jurczyk Jadwiga 93
Jurgała-Jureczka Joanna 143, 148

Kaczmarek Ryszard 48, 54
Kaganiec Anna 49
Kaganiec Małgorzata 67
Kalisch Chrystian 178
Kamski 94
Karol I Liechtenstein, książę opawski i karniowski 24, 64
Karol IV Habsburg 56
Karol VI Habsburg 28, 29
Karol IV Luksemburski 56
Karol X Gustaw 32
Karol XII 28
Karol Wielki 166
Karski Jan 34
Kasprowicz Jan 142
Kasprowiczowa Jadwiga 142
Kaskzowicz Stanisław 32
Kaszuba Elżbieta 48

- Katarzyna, księżniczka Ostrogska 73
 Katarzyna Aleksandryjska, św. 185
 Katarzyna Habsburżanka 72
 Katarzyna Sydonia, córka Franciszka
 I saskiego 23, 60–63, 68, 69, 172, 186
 Kazimierz I 13, 14
 Kazimierz I, książę cieszyński 15, 56
 Kazimierz I, książę opolsko-raciborski
 13, 14, 19
 Kazimierz I, książę oświęcimski 16
 Kazimierz II, książę cieszyński 18, 21, 26,
 57, 58, 59
 Kazimierz Jagiellończyk 17, 18, 29
 Kazimierz Sprawiedliwy 12
 Kazimierz Wielki 15
 Kazimierz, książę bytomski 14
 Kempys 113
 Kersten Adam 52
 Kettler Gotthard 179
 Kiedroń Jan 137–139
 Kiedroń Józef 136–140
 Kiedroń Władysław 137
 Kielkowski Wojciech 175
 Kincel Ryszard 87, 90, 91, 97, 101–103
 Kirkor-Kiedroniowa Zofia 8, 135–140,
 147, 186
 Kirkor Dymitr 136
 Kleczek Krzysztof 53
 Klemens VIII 73
 Klich Aleksandra 167
 Kłuszyńska Dorota 136, 138–139
 Kolbuszewski Stanisław 126, 132, 133
 Koliński Jerzy 148
 Koln Anda 178
 Komecki Jan 34
 Komoniecki Andrzej 79
 Komoniecki Andrzej 85, 86
 Komorowska Katarzyna 31
 Komorowska Konstancja Krystyna 31,
 34, 81
 Komorowski „Bór” Tadeusz 110
 Komorowski Aleksander 30, 31
 Komorowski Krzysztof 30, 31, 35
 Komorowski Mikołaj 30, 35, 79–81
 Komorowski Piotr 17, 18, 30, 31
 Konopnicka Helena 122, 124
 Konopnicka Laura 122
 Konopnicka Maria 121–133, 143, 188,
 192
 Konopnicka Zofia 122, 125–127
 Konopnicki Jan 122
 Konopnicki Jarosław 122, 123
 Konopnicki Stanisław 122
 Konopnicki Tadeusz 122
 Konopska Beata 47
 Konstancja Habsburg (Rakuszanka), żona
 Zygmunta III 8, 30, 71–86, 183, 185
 Korn Karol 108
 Korzeniowska Wiesława 158
 Kossak Anna z Kisielińskich 159
 Kossak Jerzy 161
 Kossak Juliusz 159
 Kossak Juliusz 162
 Kossak-Szczucka-Szatkowska Zofia 143,
 159–168, 192
 Kossak Tadeusz 159, 161, 174
 Kossak Teresa 160
 Kossak Wanda z Kisielińskich 159
 Kossak Wojciech 106, 159, 160, 161
 Kostlach z Kremże Roch 177
 Kostlachówna z Kremże Małgorzata 69,
 177–178, 186
 Kotuła Andrzej 37
 Koźdoń Józef 40
 Krahelska Wanda 164
 Krauze Edmund 163
 Kreber Anton 62
 Król Jan 157
 Królikowski Jerzy 79, 81
 Królikowski Stanisław 34
 Krynicki Konstanty 123
 Kryski Feliks 74, 76
 Krzywda Piotr 48, 49, 52, 53
 Krzyżanowski Piotr 118, 119

- 210 Ksenia, carówna 73
Kubala Marianna 94
Kubienka Jadwiga 173
Kuczalska Paulina 127
Kudera Jan 103
Kundera Milan 180
Kunicki Ryszard 42
Kurek Jacek 131
Kurz Selma 170, 188
Kwak Jan 69
Kwaśny Irena 50
Kwiatkowska Irena 169
- Labuda Gerard 47
Lacki Teodor 31
Larisch Alojza z Zborowskich 87, 103
Larisch Karol Józef Eugeniusz 87, 88, 92,
96, 97, 98, 100
Larisch Karol Waław 87
Larisch Maksymiliana 87, 88, 90, 91, 97
Larisch Fryderk, von 27–28
Larisch Karol, von 89, 95, 97, 98, 100
Larisch-Mönnich Eugeniusz 149
Larisch-Mönnich Franciszka 149
Larisch-Mönnich Henrietta 149
Larisch-Mönnich Maria Krystyna z domu
Deym von Striteř 149, 152
Laszowska Julia 188
Ledebur Leopold 101
Leitsch Walter 72, 74–75, 81, 83, 85, 86
Lenartowicz Teofil 98
Lenczowski Franciszek 48
Leopold I Habsburg 27, 28
Leopold Lotaryński 29
Lewandowski Karol 129
Lewicka Anna 127, 133
Leńska (Lańzky) Maria 95, 102
Libiszowska Zofia 52
Lichtenstein Gundaker, von 25, 50
Lichtenstein Jan Ferdynand, von 50
Lind John 115
Lindorm 33
- Logau Gottard 22
Londzin Józef 40
Lubomirska Elżbieta, de Vaux 175
Lubomirska Urszula z Bokumów 28
Lubomirski Jerzy 180
Lubomirski Jerzy Dominik 28
Lubomirski Władysław 176
Ludwik Jagiellończyk 18
Ludwika Maria Gonzaga 32
- Łaskowski Marcin 79
- Machej Anna 68
Maciej Habsburg 74, 83
Maciej Korwin 18
Maciejowski Bernard 75
Madej Grzegorz 102
Magiera Władysława 136, 138, 147, 148,
169
Magnone Lena 124, 127, 130, 132, 133
Makowski Mariusz 157
Malesa Witold 168
Małachowicz Edmund 48
Małgorzata Cylejska 177–178
Małgorzata, córka Albrechta II Kulawego
Habsburga 56
Małgorzata, córka Mikołaja II opawskie-
go 56
Mansfeld Ernst, von 65
Manteuffel Ernest Christoph, von 178
Maria Teresa Habsburg 29, 36
Maria von Bayern 71, 72, 74, 77, 81, 83
Maria z Pernštejnu, córka Jana z Pernštej-
nu 23, 58–60
Markłowska Helena Maksymiliana 174
Mars Leopold 100, 103
Marzec Lucyna 66
Masaryk Tomasz 139
Masnyk Marek 53
Matejko Jan 127
Meierin Urszula 78, 82, 84
Michejda Franciszek 137

- Michejda Jan 40, 136
Mieleška Iwan 77
Mieroszeńska (Jadwiga) 99
Mieroszeński (Stanisław) 88, 94
Mieszko I 12, 47, 180
Mieszko I Płatonogi, książę opolsko-raciborski 12, 13
Mieszko I, książę cieszyński 14, 15, 19
Mieszko II Otyły, książę opolsko-raciborski 13, 14
Miksch Elżbieta 156
Miksch Maria 156
Mikulicz 119
Miodońska Helena 171
Misiorny Michał 49
Młynarska-Kaletynowa Marta 47
Montero Rosa 172
Morcinek Gustaw 143, 144
Mostowik Paweł 48, 49
Mrukówna Julia 48
Muszyńska Agata 48
Myszkowski Zygmunt 74
- Nałkowska Zofia 142
Nałkowski Wacław 142
Napoleon Bonaparte 88, 91–95
Niemcewicz Julian Ursyn 77, 85
Nienacki Zbigniew 177
Niesyt Andrzej 94
Niewidowski Zygmunt 168
Nosowska Kasia 171
Nowak Iwona 157, 158
Nowak Jacek 132
Nowak Krzysztof 53, 147
Nyga Mateusz 89
- Obst Karol 99
Ochmann-Staniszeńska Stefania 85, 86
Oda 12
Ogiewa Monika 48
Ogińska Konstancja Otylia z Wielopolskich 34
- Olbracht Karol 176
Olszański Kazimierz 167, 168
Olszewicz H. 140
Ondraszek 165
Oppersdorf Jerzy, von 24, 64
Orzechowski Kazimierz 49
Orzeszkowa Eliza z Pawłowskich 122
Otto Eugen 44
- Paderewski Ignacy 41, 138
Pałaszewska Mirosława 168
Panic Idzi 14, 48–51, 53, 64, 66–69, 147
Patko Wiesław 110
Patrik Ewelina 68
Pawelczyk Jan zob. Sułkowski Maksymilian Karol Jan
Pawelczykówna Marianna 92, 93
Paweł V 73, 75, 82
Pawiński Adolf 51
Pawlikowska Jasnorzeńska Maria 159
Perkowska Urszula 54
Pieglowski Marcin 32
Pieniążek Mikołaj 17
Pieradzka Krystyna 48
Piłsudski Józef 40, 41, 138
Pindur David 49, 67
Piotr z Rożemberka 180
Podgórska Barbara 103
Podgórski Adam 103
Podraza Rafał 168
Polubiec Zofia 148, 197
Portasz Marcin 180
Potocka Teresa 185
Pratchett Terry 174
Promnitz Karol 22
Promovesi de Weber Klementyna 179
Prosińska-Giersz Joanna 103
Prus Bolesław 128, 143
Przeclaw z Pogorzeli 56
Przemysł II 14
Przemysław (Przemko) II, książę cieszyński 16, 57

- 212 Przemysław (Przemko), książę raciborski 14
Przemysław I Noszak 15, 16, 19
Przemysław Młodszy, książę oświęcimski 16
Przemysław, książę toszecki 16
Przyboś Adam 86
Przyboś Julian 143
Przyjałkowski Zdzisław 110
Pustelnik Andrzej 47
Pysiewicz-Jędrusik Renata 47
Pytlós Barbara 168
- Qpiolunka Barbara 173
- Rackowski Walenty 79
Radziwiłł Albrycht Stanisław 84, 86, 179
Radziwiłł Hieronim 105
Radziwiłł Janusz 73
Radziwiłł Krzysztof „Piorun” 73
Radziwiłł Mikołaj Krzysztof „Sierotka” 82
Radziwiłłowa Elżbieta z Ostrogskich 73
Radziwiłłowa Katarzyna z Ostrogskich 73
Radziwiłłowa Renata Maria z Habsburgów 106, 108, 111, 112, 114–116, 190
Rajman Jerzy 12, 20, 47, 49
Rączka Zofia 52, 80, 85
Rduch-Michalik Teresa 50, 68
Reano Filipa (Sulłowska) 103
Reger Tadeusz 40
Reichwald Johann von Kämpfen 65
Reymont Władysław 143
Rheinwald Julien-Charles-Louis 102
Rieger Erwin 157
Roe Thomas 77
Röhm Otto 152
Rola Maria 168
Romer Rodrygo 176
Rosen Hans 107
Rorowski Krzysztof 30
Rosner Edmund 131–133
Rudolf II Habsburg 63, 72, 74, 77
Rudziński Władysław 101
Rudzki Edward 85, 86
Rusnok Anna 53
Rutkowski Henryk 51
Rybicka Zofia 49
Rylski Aleksander 79
Rylski Andrzej 79
Rylski Jan 79
- Samozwaniec Magdalena 159–161, 167, 168
Sapieha Lew 78
Sapieżyna Halszka z Radziwiłłów 78, 82
Sarkander Jan 165
Satała Zbigniew 85, 86
Sawa Jan zob. Konopnicka Maria
Schaffgotsch Adam 22
Schwederowitz Rosina 174
Schweim 109
Scott Walter 167
Semik Tadeusz 44
Semik Teresa 118, 119
Sempołowska Stefania 129
Serwatus Michał 51
Siemowit IV, książę mazowiecki 56
Sieniawski Adam 28
Sienkiewicz Henryk 107, 113, 163, 167
Sikora Mirosław 54, 118
Simoletta 82
Singer Erna 171, 188
Skalla Fryderyk 175
Skarga Piotr 73
Skiendziel Anna 181, 192
Skrzyński Bożywoj 17
Skrzyński Włodek 17
Skrzypietz Nadia 181
Sławińska Halina 131–133
Słowacki Juliusz 113
Snoch Bogdan 66
Snyder Timothy 117, 118
Sobociński Władysław 67
Sojkowa Maria 136

Solms Heinrich Wilhelm, von 28
 Sonka holszańska, żona Władysława Jagiełły 18
 Sosna Władysław 147, 148, 157
 Spratek Daniel 51
 Spyra Janusz 49, 50, 51, 53, 67, 68
 Spytek Jan 35
 Sroka Stanisław 66, 67
 Stadnicki Jan 31
 Staff Leopold 143
 Stalmach Paweł 37
 Stanecki Mieczysław 170
 Stanisław August Poniatowski 34
 Stankiewicz Jadwiga 172, 190
 Starorypińska Zofia 119
 Staszkievicz Krzysztof 85, 86
 Stefan Batory 76, 174
 Stefko Marysia 180
 Stefko Wojciech 180
 Stępniaś Andrzej 147
 Stolberg-Stolberg Gabriela, zu 188
 Suchanek Piotr 53
 Suchanek Stanisław 53
 Sułkowska Anna z domu Dietrich 88, 101, 188
 Sułkowska Luiza z domu Larisch 87–103, 188
 Sułkowski Aleksander Józef 36
 Sułkowski Aleksander Ludwik 101, 102
 Sułkowski Antoni Paweł 88
 Sułkowski Antoni Paweł 101
 Sułkowski August 92
 Sułkowski Franciszek 92
 Sułkowski Jan Nepomucen 87–96, 100, 102
 Sułkowski Jan Nepomucen 101, 102
 Sułkowski Józef Maria 101
 Sułkowski Ludwik Jan Nepomucen 93, 94, 95, 97, 99, 100, 101
 Sułkowski Ludwik Maksymilian Jan Antoni 92
 Sułkowski Maksymilian Filip 100, 101, 103

Sułkowski Maksymilian Jan Ludwik 93–101, 103
 Sułkowski Maksymilian Karol Jan 92, 93
 Sunnegh Jan 22
 Sutarzewicz Halina 131
 Swoboda Wincenty 48
 Syrek Judyta 119
 Szafrńska Amelia 168
 Szatkowska Anna 161, 163, 164
 Szatkowska Anna 168
 Szatkowski Witold 163
 Szatkowski Zygmunt 163–166
 Szczerbińska Kazimiera 171
 Szczotka Stanisław 52
 Szczucki Juliusz 162
 Szczucki Stefan 162, 163
 Szczucki Tadeusz 162, 164
 Szefer Sylwester 118
 Szklarska-Lohmannowa Alina 147
 Sznajder 63
 Szymaniak Witold 110
 Szymańska Maria z Filipowskich 141
 Szymański Antoni 141
 Szypowska Maria 132
 Szyzkowski Marcin 74

 Ścieżka Anna 171
 Śliwka Jan 68

 Tasso Torquato 167
 Thuileres Maria Klotylda, de 176–177
 Thun und Hohenstein Anna, von 150
 Thun und Hohenstein Erwein, von 150
 Thun und Hohenstein Feliks Ferdynand, von 150
 Thun und Hohenstein Gabriela z domu Larisch-Mönnich, von 149–158
 Thun und Hohenstein Henrietta, von 150
 Tichy Karol 162
 Tiso Józef 43
 Tolstoj Lew 167
 Tomasik Krzysztof 133

- 214 Tomkowicz Stanisław 127
Torysiński Jan 33
Tournelle Aleksandra 176
Trach Erdmann Sylwiusz 178
Tracz Adam 117, 118, 119
Truś Radosław 52
Trzaskalik Florentyna 99
Turczyńska Aleksandra 123
Tylicki Piotr 75
Tyszkiewicz Lech A. 47
- Umińska Wanda 129
Undset Sigrid 167
Unterrichter Valerie 101
Urban V 56
Urban VIII 83
Urbaś 62
Urszula Bokum 28
- Vorel Petr 67
- Wacław I, książę cieszyński i bytomsko-
-siewierski 16
Wacław I, książę zatorski 16
Wacław II, król czeski 14, 21, 58, 67
Wacław III, król czeski 14, 180
Wacław III Adam, książę cieszyński 21,
23, 26, 58–60, 62, 64, 68, 172
Wacław Gotfryd, baron z Hohenstein 69,
178
Wagner Oskar 50, 51, 67, 69
Wanatowicz Maria Wanda 52, 53
Wantuła Andrzej 50, 68
Wardas Hanna 145
Wardas Jan 144
Wardas Maria 143–148, 192
Warszycka Zofia Domicela 179, 190
Warszycki Jan Kazimierz 180
Wasilewski Leon 53
Wasiłowska Jadwiga Julia 122
Wasiłowska Laura Celina 122
Wasiłowska Scholastyka z Turskich 121,
122
Wasiłowska Wanda Zenobia 122
Wasiłowska z Turczyńskich Aleksandra
123
Wasiłowska Zofia 122
Wasiłowski Józef 121, 122, 123
Wawel-Louis Józef 102
Waza Karol Ferdynand 31, 80
Wazówna Anna 74, 75, 76, 79, 81
Wazówna Anna Katarzyna Konstancja 80
Wąs Gabriela 48
Wegelius Carl 115
Wegner Jan 132
Weissenbach (Franciszek Paweł) 91
Werner 91
Wielopolska Anna z Lubomirskich 34
Wielkopolska Konstancja 31, 34
Wielopolska Urszula z Potockich 34
Wielopolski Adam 39
Wielopolski Andrzej 178
Wielopolski Franciszek 34
Wielopolski Hieronim 34
Wielopolski Jan 31, 34, 81
Wielopolski Jan Kazimierz 34
Wielopolski Karol 34
Wigura Stanisław 146
Wiktor Emanuel II 110
Wilczek Jerzy Fryderyk 151, 152
Wildau Karol (von Lindenwiesen) 88
Wimmer Jan 52
Windischgratz (Alfred) 101
Wiola 13, 14, 48
Wiola Elżbieta, księżna opolsko-racibor-
ska 13, 14, 179, 188
Wirtz (Würtz) Paweł 33
Wisner Henryk 72, 85
Wiśniewski Wojciech W. 48, 49, 52, 53
Witkacy (właśc. Witkiewicz Stanisław)
142
Witkowski Stanisław 79
Witowski (Andreas) 89

- Wittenberg Arvid 32
Władysław I, książę opolsko-raciborski 13, 14, 19
Władysław I, książę oświęcimski 15
Władysław II Jagiellończyk 18, 25, 58
Władysław IV Waza 76, 77, 84, 85
Władysław Jagiełło 15, 18, 57
Władysław Łokietek 14, 15
Władysław, książę cieszyński i głogowski-
-ścinawski 16, 177
Włochowicz Barbara 68
Wodicki z Jemnik Henryk 177
Wodzicki Wawrzyniec 34
Wodziński Antoni 131
Woolf Virginia 135, 147
Woźniak Hieronim 52, 117
Wójcik Zbigniew 85
- Zamoyski Jan 73, 76
Zápolya Jadwiga, córka Przemysława II
cieszyńskiego 18, 57, 58, 66, 67
Zápolya Stefan, wojewoda siedmiogrodz-
ki 57
Zápolya Stefan 18
Zarwański Michał 53
- Zebrzydowski Mikołaj 73–76
Zielonka Zbigniew 168
Ziemski Jan 133
Ziętara Tadeusz 86
Zisman Elżbieta 170
Zisman Renata 170–171
Zofia, córka Wacława II cieszyńskiego 58,
59, 67
Zulueta y Altenburgo Carlos Eduardo 116
Zulueta y Altenburgo Ernesto Maria 116
Zulueta y Altenburgo Isabel 116
Zulueta y Altenburgo Jaime 116
Zulueta y Dato Eduardo, de 116
Zygmunt August 72
Zygmunt III Waza 30, 71, 73–78, 81, 83,
84, 185
- Żabnicka Maria 172
Żelewski Roman 86, 194
Żerelik Rościław 48
Żłobińska Aleksandra 53
Żółkiewski Stanisław 76
Żwirko Franciszek 146
Żywia 180

* Indeks nie obejmuje nazwisk z bibliografii

Na okładce zdjęcie ławeczki-pomnika Alicji Habsburg
w żywieckim Parku Zamkowym

Fotografia na okładce oraz mapy
Anna Skiendziel

Ilustracje i projekt logo cyklu
Eliza Skrzyp

Redakcja
Barbara Konopka

Projekt okładki i stron tytułowych oraz łamanie
Paulina Dubiel

Redakcja techniczna
Małgorzata Pleśniar

Korekta
Marzena Marczyk

Copyright © 2015 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-318-2
(wersja drukowana)

ISBN 978-83-8012-319-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

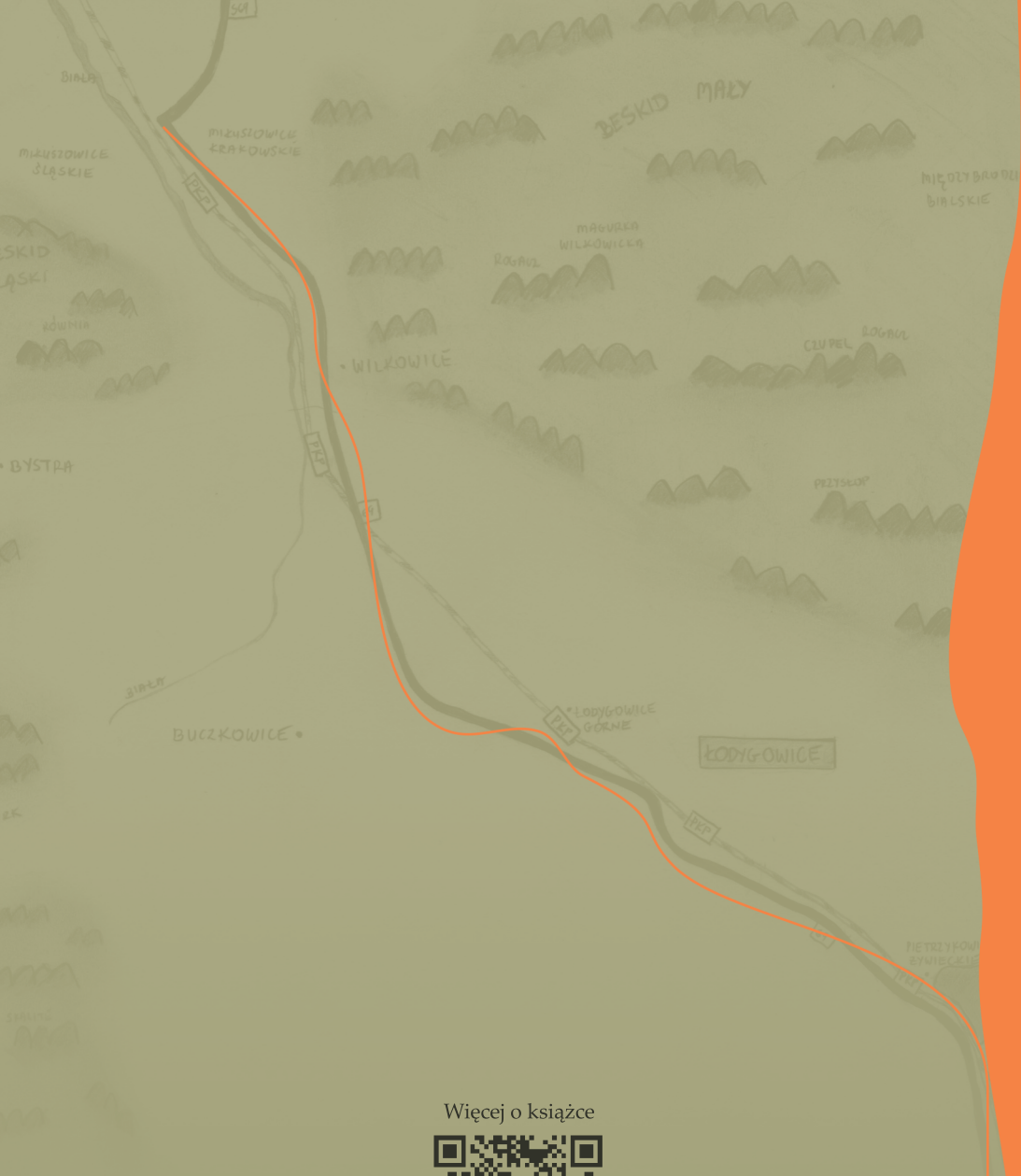
Wydanie I. Ark. druk. 13,5. Ark. wyd. 13,5.
Papier offset. kl. III, 90 g Cena 20 zł (+ VAT)
Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

[Kup książkę](#)

Lej ślad w historii ...

W cieniu Beskidów

Więcej o książce

CENA 20 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-319-9